

EUROOPA KOMISJONI VASTUSED

EUROOPA KONTROLLIKOJA ERIRUANDELE

Energiakogukonnad

Sisukord

I. KOMISJONI VASTUSTE LÜHIKOKKUVÕTE.....	2
II. VASTUSED SOOVITUSTELE.....	3
1. soovitus. Selgitada juurdepääsu taastuenergia tootmisele, jagamisele ja müümisele korterelamute puhul	3
2. soovitus. Määrata energiakogukondade SMART-eesmärgid ning kajastada neid riiklikes energia- ja kliimakavades.....	3
3. soovitus. Parandada energiakogukondade registreerimist ja järelvalvet.....	4
4. soovitus. Anda aru taastuenergiakogukondade arengut takistavate asjaolude ja nende arengupotentsiaali hindamise kohta.....	4
5. soovitus. Edendada kodanike ja vähekaitstud leibkondade rolli.....	4
6. soovitus. Toetada energia salvestamist.....	5

Käesolevas dokumendis on kooskõlas [finantsmääruse](#) artikliga 265 esitatud Euroopa Komisjoni vastused Euroopa Kontrollikoja eriaruandes sisalduvatele tähelepanekutele. Euroopa Kontrollikoda avaldab need vastused koos eriaruandega.

I. KOMISJONI VASTUSTE LÜHIKOKKUVÕTE

Komisjon tervitab Euroopa Kontrollikoja aruannet energiakogukondade kohta.

Energiakogukonnad võimaldavad võtta kollektiivseid ja kodanike algatatud energiameetmeid, et toetada üleminekut puhtale energiale. Need võivad aidata suurendada üldsuse heakskiitu taastuvenergiaprojektidele ja hõlbustada puhtale energiale üleminekusse tehtavate erainvesteeringute kaasamist. Energiakogukonnad võivad olla tõhus vahend meie energiasüsteemide ümberkorraldamiseks, andes inimestele ja kohalikele osalejatele (VKEd, ühendused, avaliku sektori asutused jne) võimaluse edendada energiasüsteemi ümberkujundamist kohalikul tasandil ja saada otsest kasu paremast energiatõhususest, väiksematest arvetest, väiksemast energiaostuvõimetusest ning parematest kohalikest ja keskkonnahoidlikest töövõimalustest.

Komisjon on toetanud ELi liikmesriike ja eurooplasi energiakogukondade loomisel mitme algatuse kaudu, nagu maapiirkondade energiaühenduse nõustamiskeskus, energiakogukondade teabehoidla ja Euroopa energiakogukondade rahastu, tunnistades energiakogukondade võimalikku panust turvalisema, taskukohasema ja puhtama energiasüsteemi saavutamisse Euroopas.

Eesmärk, et igas omavalitsuses, kus on üle 10 000 elaniku, oleks üks energiakogukond, oli osa ELi päikeseenergia strateegia¹ laiematest eesmärkidest. Eesmärk on aidata tagada, et inimestel oleks juurdepääs energiakogukonnale, millega nad saavad ühineda. See on poliitiline eesmärk, mille saavutamiseks peavad komisjon ja ELi liikmesriigid tegema tihedat koostööd.

Nagu märgiti kümnendas energialiidu olukorda käsitlevas aruandes², mis avaldati 2025. aasta novembris, on ELis üle 8000 energiakogukonna. See on muljetavaldav areng, isegi kui eespool nimetatud ELi päikeseenergia strateegias seatud eesmärki 2025. aasta lõpuks ei saavutatud.

Komisjon võtab aruande väärtuslikud tähelepanekud ja soovitusel teadmiseks. See on selge üleskutse komisjonile võtta täiendavaid meetmeid, et suunata ELi liikmesriike energiakogukondi ning omatootmist ja -tarbimist toetavate tugevate raamistike rakendamisel. Selles soovitatakse pakkuda korteriomanikele selgust, stiimuleid energiasalvestuslahenduste loomiseks ning tugevaid registreerimis- ja seiresüsteeme, mis põhinevad potentsiaali ja tõkete hindamisel liikmesriikide tasandil.

Komisjon nõustub, et energiakogukondade täieliku potentsiaali saavutamiseks on vaja täiendavaid suuniseid, ning võtab seda kodanike energiapaketi kontekstis arvesse. Kontrollikoja soovitusel annavad sellega seoses väärtusliku panuse käimasolevasse töösse kodanike energiapaketi, eelkõige tagades kõigi inimeste kaasatuse ja juurdepääsu energiakogukondadele.

¹ EUR-Lex - 52022DC0221 - EN - EUR-Lex.

² https://energy.ec.europa.eu/strategy/energy-union/10th-report-state-energy-union_en.

II. VASTUSED SOOVITUSTELE

1. soovitus. Selgitada juurdepääsu taastuenergia tootmisele, jagamisele ja müümisele korterelamute puhul

Komisjon peaks avaldama suunised ja parimad tavad õiguslike viiside kohta, kuidas kaasata korteriomanikke otse või korteriühistute kaudu taastuenergia tootmisse, jagamise ja müüki.

Soovituse täitmise tähtaeg: detsember 2026

Komisjon **nõustub** selle soovitusega.

Komisjon kavatses kodanike energiapaketi raames võtta vastu komisjoni soovitusel ELi liikmesriikidele energiakogukondade kohta. Samuti annab komisjon 2026. aastal ELi liikmesriikidele välja suunised omatarbimise väärtuse optimeerimise kohta, sealhulgas korterelamutes. Suunistes käsitletakse energiajagamist.

Koos kodanike energianõustamiskeskusega annab komisjon välja praktilise juhendi, milles selgitatakse korteriomanikele kättesaadavaid võimalusi, et nad saaksid teha teadlikke investeerimisotsuseid ja koostada ärimudeleid ning hõlpsamini laieneda energiakogukonnana.

2. soovitus. Määrata energiakogukondade SMART-eesmärgid ning kajastada neid riiklikes energia- ja kliimakavades

(a) Komisjon peaks nõuetekohase põhjenduse alusel kavandama SMART-eesmärgid, mis hõlmavad energiakogukondade eeldatavaid kasutegureid, eelkõige kaasatud kodanike arvu ja energiakogukondade taastuenergia tootmise võimsust.

(b) Energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määruse uuesti sõnastamisel peaks komisjon kaaluma nõuet, et riiklikes energia- ja kliimakavades esitataks energiakogukondade eesmärgid, mis on kooskõlas asjakohaste ELi strateegiate ja tegevuskavadega.

Soovituse täitmise tähtaeg: detsember 2027

Komisjon **nõustub** 2. soovitusel punktiga a.

Komisjon peab sobivateks eesmärkideks kodanike kaasamise potentsiaali või taastuvate energiaallikate olemasolevat võimsust, tunnistades, et energiakogukondade avatud olemust arvestades kõigub energiakogukonnas osalevate kodanike arv rohkem kui ülesseatud taastuenergia võimsus.

Komisjon **nõustub** 2. soovitusel punktiga b.

Komisjon meenutab, et tal ei ole võimalik võtta konkreetseid kohustusi seoses võimalike seadusandlike ettepanekutega.

Komisjon teeb ettepaneku energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määruse läbivaatamiseks, et lihtsustada, tugevdada ja ajakohastada energialiidu ja kliimameetmete juhtimist. Kuigi komisjon ei saa läbivaatamise ulatust ette kindlaks määrata, on peamine eesmärk integreerida ja lihtsustada nii palju kui võimalik ELi energiaalaste õigusaktide kohast järelevalvet ja aruandlust, andes samal ajal otsustajatele ajakohasemat teavet. Energiakogukonnad on leidnud juba oma koha elektridirektiivis ja taastuenergia direktiivis, milles on sätestatud asjakohane õiguslik alus ja kohustused nende edendamiseks.

3. soovitus. Parandada energiakogukondade registreerimist ja järelevalvet

Komisjon peaks andma liikmesriikidele paremad suunised selle kohta, kuidas energiakogukondi registreerida ja jälgida.

Soovituse täitmise tähtaeg: detsember 2026

Komisjon **nõustub** selle soovitusega.

Komisjon kavatses energiakogukondade registreerimissüsteemide küsimust käsitleda kodanike energiapaketi ja kavandatud energiakogukondi käsitleva komisjoni soovitusel raames ELi liikmesriikidele.

Sellega seoses on oluline ka kodanike energianõustamiskeskuse töö.

4. soovitus. Anda aru taastuenergiakogukondade arengut takistavate asjaolude ja nende arengupotentsiaali hindamise kohta

Itaalia keskkonna- ja energiapoliitika ministeerium ning Rumeenia energeetikaministeerium peaksid hindama olemasolevaid takistusi taastuenergiakogukondade arendamisel ja nende potentsiaali ning neist aru andma.

Soovituse täitmise tähtaeg: juuli 2027

Komisjon **märgib**, et soovitus on suunatud Itaaliale ja Rumeeniale.

5. soovitus. Edendada kodanike ja vähekaitstud leibkondade rolli

(a) Komisjon peaks avaldama suunised vähekaitstud leibkondade kaasamise kohta energiakogukondadesse ja energiakogukondadele selleks stiimulite välja töötamise kohta.

(b) Poola kliima- ja keskkonnaministeerium, Itaalia keskkonna- ja energiapoliitika ministeerium ning Rumeenia energeetikaministeerium peaksid välja töötama sätted kodanike rolli edendamiseks energiakogukondades.

Soovituse täitmise tähtaeg: detsember 2026

Komisjon **nõustub** 5. soovituse punktiga a.

Komisjon kavatseb vähekaitstud leibkondade kaasamise küsimust käsitleda kodanike energiapaketi ja kavandatud energiakogukondi käsitleva komisjoni soovituse raames ELi liikmesriikidele. See tugineb praegusele soovitusele energiaostuvõimetuse kohta³ ja lisatud komisjoni talituste töödokumendile⁴, milles käsitletakse seda, millist rolli energiakogukonnad saaksid mängida seoses energiaostuvõimetuse ning vastavate programmidega „Euroopa Horisont“ ja LIFE⁵, samuti Teadusuuringute Ühiskeskuse uuringul energiakogukondade ja energiaostuvõimetuse leevendamise kohta⁶. Komisjon kaalub, kas praegust komisjoni soovitud energiaostuvõimetuse kohta tuleks ajakohastada.

Komisjon **märgib**, et 5. soovituse punkt b on adresseeritud Poolale, Itaaliale ja Rumeeniale.

6. soovitus. Toetada energia salvestamist

(a) Oma tulevases kodanike energiapaketis peaks komisjon pakkuma energiakogukondadele stiimuleid energiasalvestuslahenduste väljatöötamiseks.

(b) Madalmaade kliima- ja keskkonnasäästliku majanduskasvu ministeerium ning Poola kliima- ja keskkonnaministeerium peaksid pakkuma energiakogukondadele stiimuleid energia salvestamise (eraldi või koos taastuvenergia tootmisega) või muude paindlikkusteenuste arendamiseks, et aidata vähendada võrgu ülekoormust.

Soovituse täitmise tähtaeg: a) detsember 2026 ja b) juuli 2027

Komisjon **nõustub** 6. soovituse punktiga a.

Komisjon kavatseb kodanike energiapaketi ning energiakogukondi ja omatarbimist käsitleva komisjoni kavandatud soovituse raames veelgi julgustada liikmesriike töötama välja raamistikke, mis motiveerivad energiakogukondi investeerima energiasalvestuslahendustesse, sealhulgas parema juurdepääsu kaudu paindlikkusturgudele, hinnasignaalidele ja rahalisele toetusele.

Komisjon **märgib**, et 6. soovituse punkt b on adresseeritud Madalmaadele ja Poolale.

³ Komisjon avaldab soovitused energiaostuvõimetuse vastu võitlemiseks kogu ELis – Energeetika.

⁴ [Komisjoni talituste töödokument „EU guidance on energy poverty – Energy“ \(ELi suunised energiaostuvõimetuse kohta – energeetika\)](#).

⁵ [TANDEM] Territorial Analysis of Decentralised Energy Markets | ESPON.

⁶ Teadusuuringute Ühiskeskuse väljaannete hoidla, „Energy Communities and Energy Poverty“.